

การศึกษา

ชมรมเวียนนา

การเกิดขึ้นของชุมชนนักวิชาการที่มีความสนใจร่วมกันนั้นมีมาทุกยุคทุกสมัย กลุ่มหนึ่งที่มีความน่าสนใจคือ ชมรมเวียนนา (Vienna Circle) ซึ่งพจนานุกรมศัพท์ปรัชญาฉบับราชบัณฑิตยสภา พิมพ์ครั้งที่ ๕ ได้อธิบายไว้ดังนี้

ชมรมเวียนนา เป็นชื่อของกลุ่มปัญญาชนกลุ่มหนึ่งในกรุงเวียนนา ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๘-๑๙๓๘ ถือกำเนิดจากอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยกลุ่มหนึ่งที่นัดพบกันทุกวันพฤหัสบดีในร้านกาแฟแห่งหนึ่งในกรุงเวียนนา เพื่อสนทนาปัญหาวิชาการ เริ่มอย่างไม่เป็นทางการตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๐๗ เรียกชื่อกลุ่มในช่วงแรกว่า กลุ่มแอนสท์ มัค (Ernst Mach Verein หรือ Ernst Mach Union) เพราะยึดเอาแนวความคิดของแอนสท์ มัค (Ernst Mach) เป็นทิศทางของการค้นคว้า เมื่อโมริทซ์ ชลิก (Moritz Schlick) เข้าร่วมวงและได้รับเลือกเป็นประธานจึงประกาศตั้งเป็นชมรมอย่างเป็นทางการ โดยเปลี่ยนชื่อจากกลุ่มแอนสท์

มัค เป็น ชมรมเวียนนา (Wiener Kreis หรือ Vienna Circle) ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๒๘ และในปีเดียวกันนั้นได้เริ่มออกนิตยสารเพื่อเป็นสื่อแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างสมาชิกซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วยุโรปและอเมริกา

ต่อมาเกิดชมรมสาขาขึ้นในประเทศต่าง ๆ มีการประชุมร่วมเป็นครั้งคราว ใน ค.ศ. ๑๙๓๑ สมาชิกคนหนึ่งได้เสนอบทความชื่อ *Logical Positivism : A New Movement in European Philosophy* คำว่า logical positivism หรือบัญญัติศัพท์ภาษาไทยว่า “ปฏิฐานนิยมเชิงตรรก” จึงกลายเป็นชื่อลัทธิของชมรมตั้งแต่นั้นมา ใน ค.ศ. ๑๙๓๖ ชลิกถูกฆาตกรรม รูดอล์ฟ คาร์นัป (Rudolf Carnap) ได้รับเลือกเป็นประธานคนที่ ๒ ต่อมา ใน ค.ศ. ๑๙๓๘ พรรคนาซีเข้ายึดครองกรุงเวียนนา สมาชิกแยกย้ายกันไป ชมรมจึงปิดลงโดยปริยาย แต่แนวความคิดและอุดมคติยังคงเติบโตและขยายวงต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกา และมีชื่อใหม่อีกหลายชื่อ เช่น logical empiricism, linguistic philosophy, analytic philosophy.

จินดารัตน์ โพธิ์นอก